

VABARIIGI VALITSUS

M Ä Ä R U S

Tallinn, Toompea

2008 nr.

Sarve maastikukaitseala kaitse-eeskiri ¹

Määrus kehtestatakse „Looduskaitseaduse” § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Sarve maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Sarve maastikukaitseala² (edaspidi **kaitseala**) eesmärk on kaitsta:

1) haruldasi ja teadusliku väärtusega geoloogilisi objekte (Limneamere rannavallid), ning nendega seotud looduslike ja poollooduslike lookooslusi, eelkõige lookaasikuid;

2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: püsitaimestuga kivirannad(1220)³ rannaniidud (1630*), kadastikud (5130), lood (6280*), puisniidud (6530*) ja puiskarjamaad (9070);

3) liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab II lisas ja mis on ühtlasi II ja III kategooria liigid. Kaitstavaks II kategooria liigiks on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ning kaitstavaks III kategooria liigiks on madal unilook (*Sisymbrium supinum*);

4)) liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab IV lisas ja mis on ühtlasi III kategooria liigid. Need liigid on tähnik- sinitii (*Maculinea arion*) III ja valgelaup-rabakiil (*Leucorrhinia albifrons*) III.

5) II kategooria kaitsealuseid liike nagu müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*), pruun raunjalg (*Asplenium trichomanes*), randtarn (*Carex extensa*), punane tolmpa (*Cephalanthera rubra*), madal kadakkaer (*Cerastium pumilum*), täpiline sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *cruenta*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), jumalakäpp (*Orchis mascula*) ning jäik keerdsammal (*Tortella rigens*) ja nende elupaiku ning III kategooria kaitsealuseid liikide nagu veripunane koldrohi (*Anthyllis coccinea*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), tumepunane neiuvaip (*Epipactis atrorubens*), laialehine neiuvaip (*Epipactis helleborine*), sooneiuvaip (*Epipactis palustris*), harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*), kaljukress (*Hornungia petraea*), suur käöpõll (*Listera ovata*), hall käpp (*Orchis militaris*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), rohekas käokeel (*Platanthera chlorantha*) ja tui tähtpea (*Scabiosa columbaria*) ja nende elupaiku.

(2) Kaitseala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele neljaks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Hiiu maakonnas Pühalepa vallas Sarve, Soonlepa, Aruküla ja Hilleste külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja ja kaitse korraldaja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi Hiiumaa keskkonnateenistus ja kaitse korraldaja on Riiklik Looduskaitsekeskus.

2. peatükk

KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal on viibimine lubatud arvestades „Asjaõigusseaduses“ ja «Looduskaitseseaduses» sätestatut.

(3) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel ning jalgrattaga sõitmine teedel ja radadel. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning lisaks piiranguvööndis liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, õuemaal ning maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel.

(4) Kaitsealal on lubatud jahipidamine ja kalapüük.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;
- 8) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba või ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt

kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt “Haldusmenetluse seadusele” õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel on keskkonnamõju hindamise järelvalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on neli sihtkaitsevööndit:

- 1) Aruküla sihtkaitsevöönd;
- 2) Lääne-Sarve sihtkaitsevöönd;
- 3) Ristiranna sihtkaitsevöönd;
- 4) Ida-Sarve sihtkaitsevöönd.

§ 8. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on:

- 1) Aruküla sihtkaitsevööndis lookoosluste säilitamine ja taastamine ning kaitsealuste liikide kaitse.
- 2) Lääne-Sarve ja Ida-Sarve sihtkaitsevööndites lookoosluste, eelkõige lookaasikute, rannikukoosluste ja kaitsealuste liikide elu- ja kasvukohtade kaitse.
- 3) Suurealvari sihtkaitsevööndis lookoosluste, rannikukoosluste, kaitsealuste liikide kaitse ja maastikuilme säilitamine.

(2) Kaitse-eesmärgi saavutamine tagatakse sihtkaitsevööndites hooldustöödega.

§ 9. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus, välja arvatud käesolevas kaitse-eeskirja nimetatud tegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine välja arvatud käesolevas kaitse-eeskirja nimetatud tegevus.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Telkimine ja lõkketegemine sihtkaitsevööndis on lubatud:

- 1) kohtades, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 2) kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul koosluste hooldustööde käigus ka väljaspool kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud kohti.

(2) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine on lubatud ainult kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul.

(3) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 2) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalikud tööd;
- 3) koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures metsakoosluste kujundamisel on kaitseala valitsejal õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

(4) kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud adru ja roo varumine.

§ 11. Vajalik tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine ning vaadete avamine.

4.peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Sarve piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse eesmärk

Sarve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on bioloogilise mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning poollooduslike koosluste kaitse.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine, arvestades § 5 punktides 5-8 sätestatud;
- 3) rahvaürituse korraldamine, kusjuures rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul. Õuemaal on rahvaürituse korraldamine lubatud omaniku loal;
- 4) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine õuemaal. Mujal on tegevus lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(2) Telkimine ja lõkketegemine piirangukaitsevööndis on lubatud:

- 1) kohtades, mis on kaitseala kaitse valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud;
- 2) kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul koosluste hooldustööde käigus ka väljaspool kaitse valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud kohti;
- 3) eramaal maaomaniku loal.

(3) Kaitseala kaitse korraldaja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud roo varumine külmumata pinnaselt.

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 3) maavara kaevandamine
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllumaal ja õuemaal;
- 5) uuendusraie, välja arvatud turberaie häilraiena.

§ 16. Vajalik tegevus

Sarve piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine ning vaadete avamine.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 08.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003 lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

² Sarve maastikukaitseala on moodustatud Hiiumaa RSN Täitevkomitee 30. juuli 1973.a otsusega nr 76 moodustatud „Sarve poolsaare maastikukaitseala” baasil. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 1 alapunktist 66 kuulub kaitseala Väinamere linnuala ja punkti 2 alapunktist 498 Väinamere loodusala koosseisu, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale I. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga märts 2008. a. Ala kaardiga saab tutvuda Hiiumaa keskkonnateenistuses, Riiklikus Looduskaitsekeskuses, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Andrus Ansip
Peaminister

Jaanus Tamkivi
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär